i¿üH

Fig. 1. Sengeløse. Ydre, set fra Sydøst.

SENGELØSE KIRKE

SMØRUM HERRED

Sengeløse Kirke, der skal være viet til *S. Poul*[1], blev sammen med Kirken i Gadstrup ved et udateret Gavebrev[2] skænket af Absalon, Ærkebisp i Lund, til Vor Frue Kloster i Roskilde. Klostrets Rettigheder til Kirkerne stadfæstedes 13. Aug. 1257[3] af Pave Alexander 4. Frederik 1. overdrog 1523 Klosterets Gods som kgl. Len til Henrik Krummedige[4]. 1656 fik Rigsraad Sivert Urne til Raarup Jus patronatus til Sengeløse Kirke[5], og denne har siden tilhørt Ejerne af Raarup, der efter Sivert Urnes Enke, Catrine Sehested, fik Navnet Catrinebjerg.

Kirken ligger paa en svag Højning i Byens Midte. Kirkegaarden hegnes af Kampestensmure, gamle mod Øst og Syd — det sidste Sted er en Strækning dog hovedsagelig af Munkesten i Munkeskifte, udvendig over Kampestenssyld med enkelte meget store, rejste Sten — mod Vest og Nord moderne, af kløvede Sten. I Øst er der en Køre- og Fodgængerlaage mellem Piller, hvis nedre Partier af Munkesten i Krydsskifte maa være Rester af en 1814 omtalt Kirkegaardsportal med stærkt forfalden muret Bue (Rgsk.). En fladrundbuet, indvendig falset Gennembrydning i Syd og en Laage i Vest er begge fra nyere Tid, muret af smaa, gule Sten.

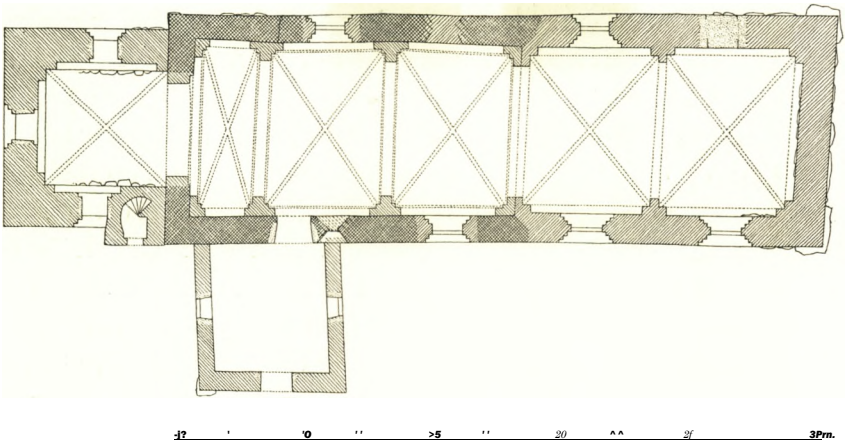

Fig. 2. Sengelose. Plan. 1:300. Maalt af C. G. S. 1934.

Bygningen bestaar af romansk Skib og tre sengotiske Tilbygninger: Østparti, Vesttaarn og Vaabenhus. Orienteringen har svag Afvigelse til Syd.

Af det romanske Anlæg staar endnu Skibet, hvis Murhøjde over den moderne Brolægning er 4,35 m. Gennem det tykke Hvidtelag skimtes temmelig store, delvis kløvede *Kampesten* i ret jævne Skifter og Hjørner af velhugne *Granitkvadre,* iblandet enkelte *Kridtkvadre.* Fra Vaabenhusets Loft og over Hvælvene ses endvidere, at Skibets øverste, oprindelige Skifte næsten udelukkende bestaar af Kridtkvadre; det første Sted er der Rester af et hvidt Pudslag, og herunder ses Fugemørtelen, der er glattet ud over Stenene. I Skibets Vestgavl, som er bevaret under Taarnet, er Materialet næsten udelukkende meget store Kridtkvadre, lagt i jævne Skifter. Hver af Skibets Langmure har haft to Vinduer, og Pladsen for det vestligste i Syd og det østligste i Nord kan paavises, idet der her endnu ses senromanske Vinduer (sml. ndf.). Af oprindelige Detailler er kun bevaret den lave, tilmurede Norddør, vistnok med Karme af Granit; Syddøren er udvidet.

Ændringer og Tilføjelser. Endnu i romansk Tid er Skibets *Vinduer* blevet *udvidet.* Det nævnte Sydvindue, der er bevaret bag Vaabenhusets østre Taghæld, er ommuret med Kridt og Munkesten til en Bredde af o. 115 cm. Karmene er stærkt smigede, og Lysningen, der maaler o. 37 cm, kantes af Sten indmuret paa Højkant, saaledes at der dannes en 3 cm bred Glasfals. Hele Lysningen staar nu tilmuret, men det synes, som om dette er sket i to Tempi; først er Lysningens øvre Del blevet regulært tilmuret og dens nedre Del bevaret aaben, spærret af en o. 2 cm tyk Jernstang, og senere er ogsaa denne Del blevet blændet med en Kvartstensmur. Nordmurens Østvindue, der skimtes baade ud- og indvendig, er rundbuet og meget bredt; det maa ligeledes være omdannet i senromansk Tid.

Hvælv. Her som i Vallensbæk (S. 502) har man forberedt Hvælvslagningen med en Forhøjelse af Murene, Rejsning af det nuværende Tagværk og Oplægning af et midlertidigt, fladt Loft. Af dette Loft bærer Nordmuren endnu Spor, idet der i Forhøjelsen, som er paa to Skifter, ses Bjælkehuller paa o. 16 cm i Kvadrat og med en indbyrdes Afstand af 60—70 cm. I flere Huller er der bevaret Bjælkestumper af Eg, en enkelt Bjælke, den fjerde fra Øst, ligger paa Plads (maaske ganske svagt forskubbet), og i dens Underside ses flere Sømrester fra det midlertidige Træloft. Det nyrejste, spinkle, gotiske Egetagværk (noget fornyet med Fyr) er af Krydsbaandstype og har derfor uden Ændringer tilladt den senere Indbygning af de tre Krydshvælv, der maa henføres til 1400'rnes første Halvdel. Hvælvene, der er indbygget under Hensyntagen til eksisterende Vinduer og Døre, og inden det oprindelige Kor blev nedrevet, har Rundstave langs Kappekanterne, spidse Helstens Skjoldbuer og $l^x/_2$ Sten bred Gjordbue paa Helstens falsede Vægpiller. Paa Oversiden er Kapperne meget lidt indskaarne og uden Overribber. I Vesthvælvets Sydkappe mod Vest er der en fladbuet, nu tilmuret Aabning, der før Taarnets Opførelse har givet Adgang til Skibets Loftsrum.

Af de sengotiske Tilbygninger synes Østforlængelsen og Taarnet at være omtrent samtidige, fra sidste Halvdel af 1400'rne. De er begge bæltemurede af Munkesten i Munkeskifte og Kridtkvadre over en Syld af Kampesten.

I flere af *Østforlængelsens* Kridtkvadre er der indridset mere eller mindre forstaaelige Monogrammer og Aarstal, hvoraf N P S 1577 maa henføres til Niels Pedersøn Søborg (Præst i Sengeløse 1577—1610). Langmurene, hvoraf den nordre har eet og den søndre to store, fladbuede og falsede Vinduer, er forsynet med Bloktandgesims; en tilmuret Præstedør i Nord er nyere. Taggavlen har ni Kamtakker og et tilsvarende Antal stigende Høj blændinger, alle spidsbuede med Undtagelse af den midterste, som er delt af en Halvstensstav og afsluttet med dobbelt Spærstik. Det *Indre* dækkes af to Fag simple Krydshvælv paa Helstens falsede Vægpiller; de ret buklede Kapper har lette Halvstens Overribber med Trinkamme og store Topforstærkninger. Tagværket er oprindeligt, af Dragerstoltype med to Lag Hanebaand; den østre Konge med Bindbjælke og Hanebaand er helt eller delvis omgivet af Murværk, og den i Blændingernes Bund 55 cm tykke Gavl er som sædvanlig muret, efter at Tagværket er rejst. — Samtidig med Østforlængelsen er det oprindelige Skibs to falsede, fladbuede Vinduer.

Ogsaa i nogle af *Taarnets* Kvadre er der Ristninger, nordligt i dets Vestmur ses i Øjenhøjde Navnene Laurentius Pauli Alb (Lars Poulsen Hvid) og Oluf Clemens(øn) duoe(?) samt 25. Marts 1631. Taarnrummet aabner sig mod Skibet med en oprindelig, meget bred og rundbuet Arkade, under hvilken der senere er muret en spids Forstærkningsbue. Hver af de tre frie Sider har

brede, spidse, skjoldbuelignende Spareblændinger, som omslutter et slankt, falset, spidsbuet Vindue, i hvis Lysning der er borthugget mindst een Fals. Rummet dækkes af et samtidigt, simpelt Krydshvælv med rulskiftemurede Helstens Overribber. Det samtidige Trappehus har fladbuet Underdør i spidsbuet Spejl, højresnoet Trappe med rund Kridtstensspindel og Loft af fladbuede Binderstik. En fladbuet Overdør giver Adgang til det mørke Mellemstokværk, hvor der er genanvendt Kridtkvadre, hvis Behugning viser, at de har tjent som Underlag for romanske Kalkmalerier[6]. Klokkestokværket har i Syd, Vest og Nord to fladbuede, udvendig falsede Glamhuller, og det østre har sikkert oprindelig haft en tilsvarende Udformning; nu er det dækket af en Fladbue og uden False. Gavlene, der er omtrent ens, har syv Kamtakker og lige saa mange stigende Høj blændinger. Midtblændingen er tvillingdelt af en Halvstens Stav, Blændingen til hver Side for denne har en Halvstens Hængestav paa hjørnebrudt Dobbeltkonsol, alle med spærstillet Afdækning; de to yderste Blændinger har spærstillet eller spidsbuet Afslutning. Tagværket er af Eg, med Dragerstol, men noget fornyet.

Vaabenhuset, foran Syddøren, er af Munkesten i Munkeskifte paa Syld af raa Kampesten. Syddørens spidse Bue har vel nok oprindelig omsluttet en flad- eller rundbuet Lysning; Flankemurenes spidsbuede Vinduer er nye, vistnok fra 1869 (Rgsk.). Den glatte Gavl har umiddelbart over Tagfodshøjde syv, fem Skifter høje Trappeblændinger; herover en fladbuet, falset Aabning til Tagrummet og en lille, retkantet Lysglug. Tagværket er nyt.

Fra 1400'rne stammer formentlig et større Antal *Fliser,* der nu er anvendt i Taarnets Gulv. De maaler 14,5 cm i Kvadrat, er 3 cm tykke, har skraatskaarne Kanter og findes i to Farver: gule eller gulbrune og sorte eller mørkt brunviolette.

Kirken staar hvidtet. Langhusets aabne Vinduer har Træ-Karme, vistnok fra 1800'rnes første Halvdel, og enkelte Ruder er af gammelt, grønligt Glas. Taarnets Vinduer har ny-gotiske Støbejernsstel. Alle Tagværker er hængt med røde Vingetegl.

INVENTAR

Alterbordspanel (Fig. 3) af Fyr, med malet Aarstal 1581, stærkt omsat. Forsiden har tre, Smalsiderne een og Bagsiden to rundbuede Portalfyldinger; denne Fordeling skyldes dog en ældre Omsætning, idet Bagsidens Felter oprindelig har siddet paa Smalsiderne, saaledes at Bordet har været bredere. Alle Felter har omløbende Profillister; paa Forsiden kantes Bueslaget af smalle, snoede eller skællagte Stave, mens Smalsidernes har Karnisprofil; Bagsidens Felter mangler Bueslag. Mellem Felterne sidder smalle, glatte Rammestykker,

der har erstattet oprindelige, sikkert lidt bredere Pilastre, af hvis Profilkapitæler der ses Spor i Stafferingen. Over en stærkt fremspringende Arkitravliste — der mangler paa Bagsiden og paa Smalsiderne er flyttet op paa Gesimslistens Plads — staar paa Frisen store, kraftige Relief versaler: »Her Niels Pedersen Anno Domini . . . . Aners Jepsen Peder Snecher Albret Maessøn I H S«. Aarstallet mangler, men er sikkert fjernet ved Omsætningen af Bordet. Gesimslisten har karnisprofileret Tandsnit.

I Fyldingerne findes samtidige, meget naive Malerier; paa Forsiden ses mod Nord Nadveren, med kun fem Apostle, i brune, grenne, rede og sorte Kjortler; Judas har en stor red Pung hængende ned ad Ryggen; i Midten Korsfæstelsen med Jerusalem i Baggrunden; ved Korset staar Maria med Hovedlin, red Kjortel og brun Kappe, og Johannes ifßrt brun, højhalset Kjortel og rød Kappe; mod Syd ses Opstandelsen med Kristus i rød Kappe, omgivet af Skyer. Paa søndre Smalside sidder Johannes i brun Klædning under et Træ, skrivende paa en sort Tavle, mens en stor, forpjusket Ørn har taget Plads paa en Træstub foran ham; i Skyerne viser Kristus sig. I det tilstødende Bagsidefelt sidder Lukas, iført gulbrun Kjortel, i en Lænestol; det hvælvede Rum har tavlet Gulv; paa Væggen viser Gud sig for ham i et Syn. I nordre Smalside ses Matthæus i rød Kjortel, siddende ved et duget Bord og skrivende paa en Tavle, mens Engelen, i hvidt Gevandt og med røde og grønne Vinger, staar ved Siden af ham; Gulvet er tavlet i rødt og grønt. I det tilstødende Bagfelt sidder Markus ved et Bord, i grøn Kjortel og rød Kappe, og skriver i en Bog; i Baggrunden Arkitektur og Draperier. I Buevinklerne er der malet store, stive Englehoveder med røde, grønne og brunlige Vinger; over Bueslagene, fordelt paa Forsidens tre Felter, staar Aarstallet 1581.

Frisen er blaa med gyldne Bogstaver, Tandsnittet rødt og Arkitraven sort, rød, brun og gulbrun.

Altertavle (Fig. 3) i Barok, o. 1650. Den arkitektoniske Opbygning er fuldstændig oplest, idet Storstykkets Gesims er brudt ved, at Midtfeltets er hævet op over Sidestykkernes og af en anden Karakter. Postamentets forsænkede Skriftfelt er flankeret af udsavede Fremspring med paasatte Englehoveder, og der udenfor er der Smaavinger med Øreflipslyng. Midtfeltet, 153 x 104 cm, flankeres af smalle Portalfelter med fint skaarne Dyde-Statuetter, Haab og Styrke, staaende i Muslingeskalnicher paa Konsoller; i Buevinklerne er der Fladsnit, og de opløste Pilastre har smaa Masker. De ganske smalle Vinger, der strækker sig helt op over Frisen, har Bruskslyng og løber ud i smaa Barnehoveder, som bærer en Konsol; paa disse har sikkert staaet nu forsvundne Statuetter af Tro og Maadehold. Over Sidestykkernes Gesimsstumper, der delvis dækkes af Krumknægte med Kvindehoveder (nu uden Ansigt), hæver

E. M. 1943

Fig. 3. Sengeløse. Alter (S. 560).

Tavlens brudte Gavl sig. Under en kraftig Pærestavgesims prydes den af ovale Skjolde i usymmetrisk Ramme af Bruskslyng. Paa de vandrette Led staar Statuetter af Klogskab og Retfærdighed? (Fig. 4—5), der mangler Arme og Attribut. Partiet mellem Gavlstykkerne udfyldes af et smalt Topstykke, en Portal, selv med brudt Gavl og smalle Vinger og med Kærligheden paa en Konsol foran Feltet.

Midtfeltet har en samtidig, malet Nadverfremstilling paa Træ. Ved Bordet sidder Kristus og Apostlene i stærk Bevægelse, mens en Tjener kommer ind med et Fad; i Forgrunden staar en stor Kumme med to Kander; i Værelsets Baggrund ses en rundbuet Niche, flankeret af Søjler; under Loftet et Draperi. Kristus har Straaleglorie, Apostlenes Kjortler er røde, grønne, brune og hvide i forskellige Nuancer, Judas har violet Kjortel, gul Kappe og rødt Skæg. Gulvet er tavlet i hvidt og sort, Baggrunden graalig, Søjlerne marmorerede.

Stafferingen stammer fra 1841 (Rgsk.); Rammeværket er egetræsaadret, Ornamenterne hvidgule, Listerne og Fladsnittet sorte; af Dyderne har Styrke, Haab og Kærlighed brogede Gevandter, Klogskab og Retfærdighed staar nu i renset Eg. Skriftfelterne har blaa Bund med moderne, gyldne Versaler.

†Vor *Frue Alter*. Den romanske Kirkes Hovedalter (eller et Sidealter) var viet til Vor Frue, idet det 1607 hedder, at Jomfru Margrethes Sten (S. 565) laa »midt paa Kirkegulvet, som fordum har staaet Vor Frue Alter«[7].

Altersølv. Kalk, sammensat af Dele fra forskellig Tid. Ældst, fra 1525—50, er den ganske flade Knop med Foldeværksrygge og seks stærkt fremspringende, glatte Rudebosser (sml. Vor Frue i Roskilde, S. 84). Det sekskantede Skaft og den sekstungede Fod, der er opdrevet i to Afsæt over en aftrappet Fodplade, er fra 1664; paa en af Tungerne graverede Versaler og Kursiv: »Sengeløse Kirchis Kalck Anno 1664«. Det ret lave Bæger er fra 1700'rne. Paa Foden Mestermærke for Niels Enevoldsen, København[8]. *Disk* fra 1757, med Cirkelkors og under Bunden graverede Versaler: »Senclose(l) Kirchis Disch Anno 1664, omgiort 1757«. *Oblatæske,* stemplet med Københavns Byvaaben 1702, trind, med Bølgelister paa Profilerne. Paa Laaget indprikket Skriveskrift: »Sengeløse Kirkes Oblat-Æske«; Mestermærke for Daniel Schwartzkopf, København.[8].

Alter stag er, gotiske, 46 cm høje, med tre skarpt profilerede Ringe om det cylindriske Skaft, den midterste størst; Fod- og Lyseskaal har rundede Profiler; Stagerne hviler paa tre Ben uden Detailler.

Font, romansk, af Granit, Roskildetype, 79 cm høj. Kummen, Tvm. 68 cm, har stort, cementfyldt Midtafløb, der fortsættes som en dyb Rille ned langs Foden[9]. Fonten er overstrøget med et tyndt Lag Cement, under hvilket der ligger en Staffering fra 1700'rne; Tovstaven langs Mundingen har været gul, Fodvulsten grøn og Kummen marmoreret i rødt og sort. Under denne findes

Fig. 4-5. Sengeløse. Dydeflgurer fra Altertavle (S. 562).

Farvespor, sort, rødt og Guld paa Kridtgrund, sikkert en middelalderlig, maaske oprindelig Staffering.

Fontegryde, middelalderlig, men yngre end Fonten, da denne har Afløb; Grydens hvælvede Bund bestaar af een, de skraa Sider af to tynde Kobberplader, der er sammennittede med store Kobbernagler. Tvm. 57 cm, Dybde o. 20 cm[10].

Nyt *Daabsfad* af Messing og ny *Tinkande.*

†Korbuekrucifiks, der hang lige over for Indgangsdøren, fjernedes 1869[11].

Prædikestol og *Stolestader* fra 1869, da det gamle Inventar fjernedes[11].

†*Pulpiturer.* 1) Fra 1598. Rester ligger paa Loftet, to sammenhørende Stykker af Gesimsbjælken, o. 2 m lang, med kraftige Reliefversaler: »[A]nno 1598 daa var Her Niels Pedersøn Søborg Sognjepræst] . . .«; paa Undersiden ses Taprester af runde Balustre; der er Spor af rød Farve paa en Liste; tidligere skal Orgelet have staaet paa dette Pulpitur[11].

2) I Koret, tilhørende Kirkeejeren, fjernedes 1851 (Synsprotokol).

Pengetavle fra 1794, rødmalet; paa Opstanderen er et ovalt Maleri af den rige Mand og Lazarus, paa den anden Side hvid Skriveskrift i blaa Bladramme: »Sengeløs Kierckes 1794«, paa Laaget yngre sort Skriveskrift: »De Fattiges Tavle«.

Sølvplade (Fig. 6), 11 x 7 cm, har siddet paa Opstanderen til en Pengetavle fra 1700'rne; den indeholder en opdrevet Fremstilling af en halvnøgen Tigger

Fig. 6. Sengeløse. Sølvplade fra †Pengetavle

med Krykke og fremstrakt Hat foran en Kirkedør; derunder graveret Kursiv: »Vem her give til den arme, den vil Gud igien sig over forbarmer«. Opsat over en moderne Pengebøsse.

†Sejerværk med en Sten og en Bombe som Lodder fandtes endnu 1911[12].

Klokker. 1) Støbt af M. C. Troschell 1771. Versaler mellem Bladfriser: »Soli Deo Gloria. Michael Carl Troschell königl. Hoff Glockengiesser goss mich in Coppenhagen Anno 1771« (»Gud alene Æren«). Tvm. 116 cm.

2) Omstøbt 1871 af Gamst og Lunds Eftf.

†Klokker. 1) Støbt 1595 af Borchart Quellichmeier. »1595 Niels Pedersen Sogne-Præst til Sengeløse Sogn, Jens Nielsen og Albreth Matzen Kirke-Værger. Borchardus Gellenge fecit« (Præsteindberetning til Hofman), 1600. Indskriften gengives 1758 (s. 563). saaledes: »Præside Laurentio Brockenhusio præsule M. Jacobo Matthio præposito Johanne Monrado pastore M. Georgio Olao Anno 1600« (»[støbt, da] Laurits B. var Lensmand og Jacob Madsen Biskop, Johannes Monrad Provst og Jørgen Olsen Præst«). L. B. var Lensmand paa Fyn og J. Madsen Biskop over Odense Stift, Monrad Provst i Ketting paa Als og J. Olsen Sognepræst i Hørup. Klokken er altsaa støbt til Hørup paa Als, der da laa under Fyns Stift.

3) Een Klokke afleveredes ved Klokkeskatten 1602[13].

Klokkestol af Eg med indskaaret: »Anno 1638«.

GRAVMINDER

Epitafier. 1) Gregers Heerfordt, født i Holbek 1715, Søn af Johs. Heerfordt, Sognepræst smst., og Soph. Margr. født Hellegaard; Student fra 1736 til 1745, Præst fra 1745 til 1784, gift med Jomfru Elisabet Wissing (een Søn, een Datter), død 28. Sept. 1784. Derefter rosende Ord, Oval Tavle af sort belgisk Marmor med gule, fordybede Versaler. I Koret.

2) Henrik Mathias Giertsen, Præst for denne Menighed i 22 Aar til 1806.

$fc.V

Opsat 1812 af en af hans Sognemænd. Oval Egetræstavle omgivet af Bladkrans, med sort Skriveskrift. Paa Vaabenhusets Vestmur.

Gravsten. 1) (Fig. 7) O. 1311. »Hic jacet Margareta virgo filia d(omi)ni Hem(in)gi Petri q(uæ) o(biit) anno D(omi)n(i) MCCCXI in vigiliis Petri et Pauli« (»her ligger Jomfru Margrethe, Datter af Hr. Hemming Petersen, død i det Herrens Aar 1311 Dagen før Peters og Pouls Dag«, d. v. s. 28. Juni)[14]. Hemming Petersen var af Slægten Snubbe. Gotlandsk Kalksten, trapezformet, 195x95—80,5 cm, med Randskrift af fordybede Majuskler. Stenen har haft en indridset, nu helt udslidt Fremstilling af en Jomfru med Krone og Lilliescepter, staaende i en Portal med Trekantgavl med Smaablade og Hjørnespir. Stenen laa indtil 1869 over Graven, i Gangen under Korbuen ved det oprindelige romanske Alter (sml. S. 562); dette Aar blev den fjernet fra Kirken og slaaet i Stykker[12]. Nu er de mange Smaastykker samlet med Cement og Stenen rejst op ad Taarnets Nordvæg.

Fig. 7. Sengeløse. Gravsten over Margr. Hemmingsdatter, død 1311 (S. 565). Fra Løffler: Gravsten.

2) Beg. 1300'rne. »Hic iacet Petrus presbiter« (»her ligger Præsten Peder«). Øverste Brudstykke af en gotlandsk Kalksten, trapezformet, 89 cm bred foroven, af samme Type som foregaaende, men uden Billedfremstilling. Randskrift med fordybede Majuskler. Stenen, der tidligere laa nær ved Vaabenhuset, er nu rejst op ad Vaabenhusets Østmur.

3) O. 1782. Jens Rasmussen Thaning, født 1708, død 74 Aar gl., og Hustru Mette Kirstine Sørensdatter, død 76 Aar gl. (seks Sønner, to Døtre). »Begge nyder nu den evige Glæde, som de her har jaget efter«. Sandsten, 193 x 127 cm, riflet paa Siderne, med fordybet Kursiv, Navnene med store Skønskriftsbogstaver; under Indskriften to korslagte Laurbærgrene. Paa Kirkegaarden.

†Gravfaner. 1758 fandtes ifølge Præsteindberetning til Hofman to gamle Faner i Kirken, vistnok over Officerer.

Kirkegaardsmonument. 1797. Lauritz Lassen, Justitsraad og Herre til Cathrineberg, født 6. Marts 1756, begravet her 16. Febr. 1823. »Han var et Redskab i Forsynets Haand til mange gode Gierninger, af hvilke den skiøneste var, at Cathrineberg Godses Bønder erholdt ved ham Eiendomsfrihed«. Obelisk af rødlige Sandstensblokke med Gavlfelt foroven, hvorunder der er

Volutkonsoller med Akantusblade. Monumentet rejstes 1797 af Godsets Bønder ved Roskilde Landevej og havde da følgende Indskrift med Metalbogstaver: »Anno 1797 lod Cathrineberg Godses Bønder opreise denne Steen til Minde for deres Børn og Afkom, at lordrotten Lauritz Lassen lagde Grunden til deres Velstand og Eiendoms Ret«. 1827 flyttedes den til Kirkegaarden og omdannedes til Gravminde, idet der tilføjedes en Mindeskrift med fordybede Versaler; samtidig fjernedes Metalbogstaverne, og den oprindelige Indskrift indhuggedes paa Monumentets Vestside. Paa Østsiden staar: »Opreist 1827 af F. A. S.« etc., Bøndernes Forbogstaver[15].

KILDER OG HENVISNINGER

Synsprotokoller 1799—1839,1840—79 (LA). — Kaldsbog 1738—1806 (LA). — Præsteindberetning til Hofman 1758 (LA). — Museumsindberetninger af P. Nørlund 1916—17, E. Moltke og C. G. Schultz 1943.

N. L. Nielsen: Træk af Sengeløse Kirkes Historie, i AarbKbh. 1911, S. 79—$1.

[1] Anne Krabbe: Sjællandske Antiqviteter 1607 (Genealog.-herald. Selskabs Saml. 4°, Generalia Nr. 20. RA). Uvist fra hvilken Kilde anfører Trap Kirken som viet til S. Nicolaus. [2] Afskrift fra o. 1400 af Brev (RA). Thorkelin: Diplomatarium S. 257, 42, 43. (Erslev: Repertorium udat. 39). Thorkelins Henførelse af Brevet til 1176 modsiges af den Kendsgerning, at Absalon først blev Ærkebisp i Lund 1178. [3] Diplomatarium Danicum 2. R. I, Nr. 234. [4] Suhm: Nye Samlinger til den danske Historie 1794. III. 85. [5] Kronens Skøder II, 55. [6] Denne Forekomst af romansk Materiale kan maaske betyde, at Østforlængelsen er opført, mens det romanske Kor endnu stod, og der saaledes er blevet overskydende Materialer, som først har kunnet benyttes ved Taarnets Opførelse. [7] Anne Krabbes Antikviteter. [8] Meddelt af Lektor Chr. Bøje. [9] Mackeprang: Døbefonte S. 405. [10] Smst. S. 60. [11] Nielsen S. 85. [12] Smst. S. 86. [13] AarbKbh. 1917, S. 35. [14] Indskriften er suppleret efter Anne Krabbes Antikviteter. [15] Nielsen S. 90.

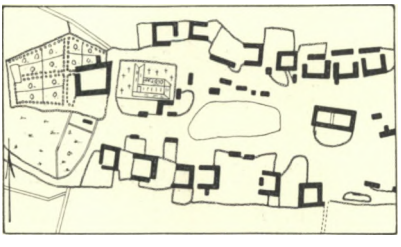

Fig. 8. Sengeløse 1793.